

DEL CONVENT AL MERCAT DE SANTA CATERINA, 1823-1848. ARQUEOLOGIA I DOCUMENTACIÓ

Jordi Aguelo Mas i Josefa Huertas Arroyo

En el decurs dels darrers anys s'ha portat a terme una exhaustiva recerca arqueològica al solar del mercat de Santa Caterina, situat al barri de Ribera de Barcelona; recerca motivada per la reforma integral de l'edifici actual. Aquesta recerca se situa dins d'un projecte del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat (Institut de Cultura de Barcelona), finançat per l'Institut de Mercats de Barcelona i Foment de Ciutat Vella, S.A. i dut amb l'autorització de la Direcció General de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya. El mercat ocupa una part del solar del convent del mateix nom, de l'orde de predicadors. El convent de Santa Caterina s'havia fundat el 1223 i, amb motiu de la Desamortització dels Béns Eclesiàstics de Mendizábal el 1835, va ser enderroc.

En aquesta comunicació es presenten les dades arqueològiques i la posterior interpretació de l'evolució de l'edifici, amb el concurs de documentació escrita de diferents tipus. El període tractat són els darrers anys del convent i la construcció posterior del mercat en una part del seu solar.

Durant la dècada de 1820 es documenta al convent un aterrament parcial de les edificacions situades entre els actuals carrers de Tragí i Freixures, fet durant el Trienni Liberal i motivat per la necessitat de donar al barri una nova viabilitat perllongant el carrer darrerament citat. En un principi, aquest fet suposava la pèrdua dels terrenys del convent situats entre els dos claustres i el carrer del Tragí. El canvi de govern posterior va permetre als dominics la recuperació d'una part del solar, que tindria com a límit l'actual carrer de Freixures i la plaça de Santa Caterina, i la posterior construcció de diverses edificacions (reforma del pati d'accés, porteria i edifici amb onze botigues a la planta baixa i biblioteca a les plantes superiors) que no estarien enllestides abans de la desamortització, fet que va motivar l'enderroc pràcticament total del conjunt conventual, a excepció de l'hostatgeria, que s'havia venut poc abans a un particular.

El procés de construcció del mercat va ser llarg i complicat en funció dels canvis soferts pel projecte i els problemes sobre la propietat dels terrenys entre la Junta creada a Madrid per a la gestió dels béns eclesiàstics desamortitzats i l'Ajuntament de Barcelona.

L'exemple de Santa Caterina és paradigmàtic per tal de poder contrastar les dades aportades per l'estudi dels documents amb les arqueològiques.